Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 27 april 2023*

”Begäran om förhandsavgörande – Artikel 63 FEUF – Fri rörlighet för kapital – Bolagsskatt – Beskattning av inkomster av fast egendom som är belägen inom en medlemsstats territorium – Olik behandling av fonder med respektive utan hemvist i landet – Endast fonder med hemvist i landet beviljas undantag från skatteplikt – Jämförbara situationer – Beaktande av den skattelagstiftning som är tillämplig på investerarna – Föreligger inte – Skäl – Behov av att upprätthålla det nationella skattesystemets inre sammanhang – Behov av att upprätthålla en väl avvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna – Föreligger inte”

I mål C-537/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesfinanzhof (Federala skattedomstolen, Tyskland) genom beslut av den 18 december 2019, som inkom till domstolen den 21 oktober 2020, i målet

L Fund

mot

Finanzamt D,

ytterligare deltagare i rättegången:

Bundesministerium der Finanzen,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden A. Arabadjiev, samt domarna P.G. Xuereb (referent), T. von Danwitz, A. Kumin och I. Ziemele,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitiesekreterare: handläggaren S. Beer,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 20 oktober 2022,

* Rättegångsspråk: tyska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– L Fund, genom K. Rohde, Rechtsanwalt,

– Tysklands regering, genom J. Möller och R. Kanitz, båda i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom B. Martenczuk, W. Roels och V. Uher, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 63 FEUF.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan L Fund och Finanzamt D (skattekontoret D, Tyskland), angående L Funds skyldighet att betala bolagsskatt för beskattningsåren 2008–2010 (nedan kallade de omtvistade beskattningsåren).

Tillämpliga bestämmelser

Tysk rätt

3 I 1 § första stycket punkt 5 i Körperschaftsteuergesetz (lag om bolagsskatt), i den lydelse som var tillämplig under de omtvistade beskattningsåren (nedan kallad KStG), föreskrivs följande:

”Obegränsad skattskyldighet

1. Följande juridiska personer, personsammanslutningar och förmögenhetsmassor, vars huvudkontor eller säte är beläget i landet, är obegränsat skattskyldiga för bolagsskatt:

…

5) föreningar, institut, stiftelser och andra privaträttsliga bundna tillgångar som inte är juridiska personer.”

4 I 2 § första stycket KStG anges följande:

”Begränsad skattskyldighet

Begränsat skattskyldiga för bolagsskatt är:

1) juridiska personer, personsammanslutningar och förmögenhetsmassor som varken har sitt huvudkontor eller sitt säte inom landet, på de inkomster de uppbär inom landet.”

5 I 1 § Investmentsteuergesetz 2004 (2004 års lag om investeringsskatt), i den lydelse som var tillämplig under de omtvistade beskattningsåren (nedan kallad InvStG 2004), med rubriken ”Tillämpningsområde och definitioner”, föreskrivs följande:

”Denna lag tillämpas på:

1) inhemska kollektiva investeringar, såvida de har bildats i form av en investeringsfond i den mening som avses i 2 § första stycket Investmentgesetz [(lag om investeringar, nedan kallad InvG)] eller ett investmentbolag i den mening som avses i 2 § femte stycket [InvG] (investeringsfond bildad enligt nationell rätt), samt andelar däri (andelar som innehas i inhemska kollektiva investeringar).

2) utländska kollektiva investeringar och andelar däri, i den mening som avses i 2 § åttonde och nionde stycket [InvG].

…”

6 I 2 § InvStG 2004, med rubriken ”Inkomst av andelar”, föreskrivs följande i första stycket:

”Utdelad vinst på andelar i kollektiva investeringar och utdelningsekvivalent avkastning, samt uppkommen interimvinst, utgör inkomst av kapital i den mening som avses i 20 § första stycket punkt 1 Einkommensteuergesetz [(inkomstskattelagen, nedan kallad EStG)]…”

7 I 4 § InvStG 2004, med rubriken ”Inkomster som uppburits i utlandet”, föreskrivs följande i andra stycket:

”För det fall att utdelad vinst på andelar i kollektiva investeringar och utdelningsekvivalent avkastning omfattar inkomster från utlandet som där är föremål för en skatt som enligt 34c § första stycket [EStG] eller 26 § första tycket [KStG], eller enligt ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning, får dras av från inkomstskatt eller bolagsskatt, så ska obegränsat skattskyldiga investerare, såvida ingen nedsättning beviljats, ha rätt att avräkna den utländska skatt som fastställts och erlagts från den del av inkomst- eller bolagsskatten som är hänförlig till den utländska inkomsten, ökad med det proportionella beloppet av den utländska skatten. … För det fall att utdelad vinst på andelar i utländska kollektiva investeringar och utdelningsekvivalent avkastning omfattar inkomster som är föremål för skatt på inkomst av kapital i Tyskland, likställs dessa inkomster och den skatt som tas ut på dessa i Tyskland, i fråga om avdrag i enlighet med 7 § första stycket, med utländska inkomster och skatter i den mening som avses i första meningen. …”

8 I 7 § InvStG 2004, med rubriken ”Skatt på inkomst av kapital”, föreskrivs följande i första stycket punkt 1:

”Följande är föremål för källskatt på inkomst av kapital:

1) utdelad vinst i den mening som avses 2 § första stycket, …”

9 I 11 § InvStG 2004, med rubriken ”Bundna tillgångar, undantag från skatteplikt och skattekontroll”, anges följande i första stycket:

”Öppna inhemska kollektiva investeringar likställs med bundna tillgångar i den mening som avses i 1 § första stycket punkt 5 [KStG]. Dylika investeringar är undantagna från bolagsskatt och företagsskatt. Andra meningen är även tillämplig på investmentbolag. …”

10 15 § andra stycket InvStG 2004, med rubriken ”Inhemska specialiserade öppna kollektiva investeringar”, har följande lydelse:

”Inkomster av uthyrning och utarrendering av fast egendom och likvärdiga sakrätter belägna i landet, samt vinst från privat försäljning av sådan fast egendom och sådana rättigheter ska bokföras separat. Dessa inkomster likställs med inkomster som uppbärs direkt av en begränsat skattskyldig investerare i den mening som avses i 49 § första stycket punkt 2 f, 49 § första stycket punkt 6 eller 49 § första stycket punkt 8 [EStG]. Detsamma gäller tillämpningen av bestämmelser i avtal för undvikande av dubbelbeskattning. 7 § är i tillämpliga delar tillämplig med en skattesats på 25 procent av inkomsterna, och investmentbolaget ska innehålla källskatt på inkomst av kapital. …”

11 2 § åttonde och nionde stycket InvG, i den lydelse som var tillämplig under de omtvistade beskattningsåren, har följande lydelse:

”8. Utländska kollektiva investeringar är kollektiva investeringar i den mening som avses i 1 § andra meningen, vilka omfattas av ett annat lands lagstiftning. De anses vara förenliga med principen om riskspridning även om de till en icke obetydlig andel utgörs av andelar i en eller flera andra investeringar och dessa andra investeringar direkt eller indirekt investeras med tillämpning av nämnda princip.

9. Andelar i utländska kollektiva investeringar är andelar som innehas i utländska kollektiva investeringar och som emitterats av ett företag med säte i utlandet (utländskt investmentbolag), varvid investeraren kan begära återbetalning i utbyte mot att andelarna återlämnas, alternativt inte kan begära återköp av andelarna och det utländska investmentbolagets tillgångar avsedda för kollektiva investeringar i sådant fall står under tillsyn i det land där bolaget har sitt säte.”

Luxemburgsk rätt

12 I artikel 66.1 i lag av den 13 februari 2007 om specialiserade investeringsfonder (*Mémorial* A 2007, nr 13) föreskrivs att ”ingen skatt ska tas ut av de specialiserade investeringsfonder som avses i denna lag, med undantag för skatt på kapitaltillskott i civilrättsliga bolag och aktiebolag, samt den teckningsskatt som avses i artikel 68 [i denna lag]”.

Det nationella målet, tolkningsfrågan och förfarandet vid domstolen

13 Klaganden i det nationella målet, L Fund, är en fastighetsfond som bildats i form av en särskild investeringsfond enligt luxemburgisk rätt, och som varken har sitt säte eller sitt huvudkontor i Tyskland.

14 L Fund är en sluten fond med endast två institutionella investerare, som inte heller har sitt säte eller sitt huvudkontor i Tyskland.

15 Enligt luxemburgsk rätt är L Fund, såsom särskild investeringsfond, inte skattskyldig i Luxemburg, med undantag för skatt på kapitaltillskott i civilrättsliga bolag och aktiebolag samt den teckningsskatt som avses i artikel 68 i lagen om specialiserade investeringsfonder. I enlighet med luxemburgsk rätt är de vinster som L Fund delar ut inte föremål för källskatt i Luxemburg, och de beskattas inte heller hos fondens utländska investerare.

16 Under de omtvistade beskattningsåren uppbar L Fund inkomster av uthyrning av fast egendom belägen Tyskland, och från försäljning av viss sådan egendom.

17 I juli 2013 lämnade L Fund in bolagsskattedeklarationer för de omtvistade beskattningsåren, på grundval av sin begränsade skattskyldighet för sådan skatt, men uppgav samtidigt att man inte ansågs sig vara skyldig att betala bolagsskatt i Tyskland.

18 Skattekontoret D ansåg emellertid att L Fund var begränsat skattskyldig för bolagsskatt och utfärdade taxeringsbeslut för de omtvistade räkenskapsåren.

19 L Fund bestred taxeringsbesluten vid Finanzgericht Münster (Skattedomstolen i Münster, Tyskland), som genom dom av den 20 april 2017 i huvudsak fastställde dessa beslut.

20 L Fund överklagade nyssnämnda dom till Bundesfinanzhof (Federala skattedomstolen, Tyskland), som är den hänskjutande domstolen i förevarande mål.

21 Den hänskjutande domstolen har påpekat att enligt 2 § punkt 1 KStG är L Fund, som varken har sitt säte eller sitt huvudkontor i Tyskland, begränsat skattskyldig för bolagsskatt på samtliga inkomster som fonden har uppburit i denna medlemsstat. L Fund omfattas inte av något undantag från skatteplikt av personlig eller faktisk karaktär. Till skillnad från inhemska öppna specialiserade investeringsfonder kan L Fund nämligen inte beviljas det undantag från bolagsskatt som föreskrivs i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004, eftersom L Fund enligt 1 § punkt 2 InvStG 2004, jämförd med 2 § åttonde stycket InvG, i den lydelse som var tillämplig under de omtvistade beskattningsåren, är en utländsk fond.

22 I detta sammanhang söker den hänskjutande domstolen klarhet i huruvida det är förenligt med unionsrätten att inte låta utländska fonder omfattas av detta undantag.

23 Härvidlag har den hänskjutande domstolen påpekat att det förvisso finns skiljaktiga uppfattningar om hur denna fråga ska besvaras, men på grund av den tyska skatterättens särdrag skulle detta undantag kunna vara förenligt med artikel 63 FEUF.

24 Angående dessa särdrag har den hänskjutande domstolen förklarat att det undantag från bolagsskatt för inhemska fonder som föreskrivs i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004 utgör ett genomförande av öppenhetsprincipen, med innebörden att vinsterna beskattas endast en gång hos investerarna. Enligt 2 § första stycket InvStG 2004 ska investerarna betala skatt på utdelade vinster eller utdelningsekvivalent avkastning, när det rör sig om en fond som sparar sina intäkter.

25 I fråga om inhemska specialiserade fastighetsfonder med enbart utländska investerare, följer det av 15 § andra stycket InvStG 2004 att inkomster av fast egendom som en sådan fond uppbär i Tyskland direkt tillkommer de berörda utländska investerarna, såsom egna och begränsat beskattningsbara inkomster. För att säkerställa beskattningen av utländska investerare är fonden skyldig att innehålla källskatt enligt 15 § andra stycket fjärde meningen InvStG 2004.

26 Den hänskjutande domstolen har uppgett att genomförandet av öppenhetsprincipen ger uttryck för den tyska lagstiftarens vilja att förhindra att utländska investerare som, om de hade investerat direkt i fast egendom belägen i landet hade varit begränsat skattskyldiga, undviker denna

skattskyldighet genom att investera via en särskild fastighetsfond. Att tillämpa öppenhetsprincipen på detta sätt leder till att utländska investerare beskattas som om de hade gjort direkta investeringar.

27 Inkomster av fast egendom som uppbärs i Tyskland av utländska specialiserade fastighetsfonder är däremot skattepliktiga hos fonden, som inte omfattas av det undantag från skatteplikt som föreskrivs i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004 och således är skattskyldig för bolagsskatt, medan utländska investerare i en sådan fond inte beskattas för dessa inkomster eftersom 15 § andra stycket andra meningen InvStG 2004 endast är tillämplig på inhemska specialiserade fastighetsfonder.

28 I båda fallen beskattas de inkomster som utländska investerare uppbär i Tyskland endast en gång, men på olika nivåer. Denna skillnad i skattemässig behandling förklaras av att den offentliga makten måste utövas med iakttagande av territorialprincipen, och när det gäller utländska specialiserade fastighetsfonder med enbart utländska investerare kan den tyska lagstiftaren inte säkerställa Förbundsrepubliken Tysklands rätt att – i egenskap av den medlemsstat i vilken den aktuella fasta egendomen är belägen – beskatta dessa utländska investerare genom källskatt.

29 I förevarande fall är L Fund, i egenskap av utländsk specialiserad fastighetsfond, således skyldig att betala bolagsskatt för inkomster av fast egendom belägen i Tyskland, medan dess två institutionella investerare utan hemvist i landet inte är skattskyldiga i denna medlemsstat.

30 En jämförbar inhemsk särskild fastighetsfond med två institutionella investerare utan hemvist i landet är däremot inte skyldig att betala bolagsskatt i Tyskland för sådana inkomster, eftersom de tillskrivs investerarna.

31 Mot bakgrund av det ovan anförda vill den hänskjutande domstolen för det första få klarhet i huruvida det undantag från skatteplikt som föreskrivs i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004 utgör en restriktion för kapitalrörelser i den mening som avses i artikel 63.1 FEUF. Den hänskjutande domstolen tvivlar på att detta undantag från skatteplikt kan avhålla utländska investerare från att investera i fast egendom i Tyskland, eftersom de inkomster som uppbärs av sådan egendom beskattas endast en gång såväl hos inhemska som hos utländska specialiserade fastighetsfonder, men beskattningen sker på olika nivåer.

32 Det är inte heller säkert att detta undantag avskräcker inhemska investerare från att förvärva andelar i utländska specialiserade fastighetsfonder. Den dubbelbeskattning som följer av att fonderna är begränsat skattskyldiga för bolagsskatt och investerarna är skyldiga att betala kapitalinkomstskatt på utdelningen från dessa fonder, kan till stor del avhjälpas genom det avdrag som avses i 4 § andra stycket sjunde meningen InvStG 2004. Eftersom en specialiserad fond används som investeringsinstrument för en mycket begränsad krets av institutionella investerare, för att investera i ett specifikt objekt, framstår deltagandet av potentiella nationella institutionella investerare dessutom som en rent teoretisk möjlighet.

33 För det andra söker den hänskjutande domstolen klarhet i huruvida utländska respektive inhemska specialiserade fastighetsfonder befinner sig i jämförbara situationer. Enligt den hänskjutande domstolen är inhemska specialiserade fastighetsfonder med institutionella investerare utan hemvist i landet inte skyldiga att betala bolagsskatt eftersom fondernas inkomster av fast egendom direkt tillskrivs de utländska investerarna i enlighet med 15 § andra stycket andra meningen InvStG 2004, och eftersom det uttryckligen förskrivs att dessa inkomster omfattas av en begränsad skattskyldighet för bolagsskatt, vilket visar att den nationella lagstiftaren

har valt den skattemässiga situationen för investerarna som det avgörande kriteriet för att fastställa vilken skattemässig behandling som ska komma i fråga, och att beskattningen av inkomster av fast egendom inte fastställs på fondnivå utan på grundval av investerarnas hemvist.

34 För det tredje vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida det undantag från skatteplikt för enbart inhemska fonder som föreskrivs i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004 kan motiveras av tvingande skäl av allmänintresse.

35 Enligt den hänskjutande domstolen skulle behovet av att upprätthålla en väl avvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna kunna motivera att detta undantag från skatteplikt inte är tillämpligt på utländska specialiserade fastighetsfonder, eftersom den omständigheten att inkomster av fast egendom belägen i en viss medlemsstat beskattas på fondnivå gör det möjligt att säkerställa den berörda medlemsstatens rätt att beskatta denna egendom, mot bakgrund av att denna rätt inte kan garanteras vid beskattningen av fondernas utländska investerare.

36 Vidare anser den hänskjutande domstolen att den omständigheten att L Fund inte omfattas av det aktuella undantaget från skatteplikt skulle kunna motiveras av behovet av att upprätthålla skattesystemets inre sammanhang, eftersom detta undantag för inhemska specialiserade fastighetsfonder kompenseras av att deras utländska institutionella investerare beskattas direkt i enlighet med 15 § andra stycket andra meningen InvStG 2004.

37 För det fjärde och sista söker den hänskjutande domstolen klarhet i huruvida den omständigheten att utländska specialiserade fastighetsfonder inte omfattas av detta undantag från skatteplikt går utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa det tyska skattesystemets inre sammanhang i fråga om investeringar.

38 Mot denna bakgrund beslutade Bundesfinanzhof (Federala skattedomstolen) att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Utgör artikel 56 EG (sedermera artikel 63 FEUF) hinder mot nationell lagstiftning som innebär att inhemska specialiserade fastighetsfonder med uteslutande utländska investerare inte är skyldiga att betala bolagsskatt, medan utländska specialiserade fastighetsfonder med uteslutande utländska investerare omfattas av en begränsad skyldighet att betala bolagsskatt på hyresinkomster som uppburits inom landet?”

39 Den hänskjutande domstolen delgavs EU-domstolens dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN (C-545/19, EU:C:2022:193), men underrättade sistnämnda domstol, genom skrivelse av den 25 april 2022, om att den alltjämt önskade vidhålla sin begäran om förhandsavgörande.

Tolkningsfrågan

40 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 63 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder mot lagstiftning i en medlemsstat som innebär att utländska specialiserade fastighetsfonder är begränsat skattskyldiga för bolagsskatt på inkomster av fast egendom som de uppbär i denna medlemsstat, medan inhemska specialiserade fastighetsfonder är undantagna från sådan skatt.

41 Enligt domstolens praxis ska medlemsstaterna utöva sina befogenheter i fråga om direkt beskattning med iakttagande av unionsrätten, särskilt de grundläggande friheter som garanteras i EUF-fördraget (dom av den 29 april 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Vinster från fondföretag), C-480/19, EU:C:2021:334, punkt 25).

42 Artikel 63.1 FEUF medför ett allmänt förbud mot restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstaterna. Åtgärder som kan avhålla personer utan hemvist i landet från att investera i en medlemsstat eller som kan avhålla personer med hemvist i nämnda medlemsstat från att investera i andra stater utgör sådana restriktioner för kapitalrörelser som är förbjudna enligt nyssnämnda bestämmelse (dom av den 29 april 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Vinster från fondföretag), C-480/19, EU:C:2021:334, punkt 26).

43 Enligt artikel 65.1 a FEUF ska artikel 63 FEUF emellertid inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattebetalare som har olika bostadsort eller som har investerat sitt kapital på olika ort.

44 Denna bestämmelse utgör ett undantag från den grundläggande principen om fri rörlighet för kapital och ska således tolkas restriktivt. Den kan följaktligen inte tolkas så, att all skattelagstiftning som gör åtskillnad mellan skattskyldiga på grundval av var de har sin hemvist eller i vilken medlemsstat de har investerat sitt kapital per automatik är förenlig med EUF-fördraget. Det i artikel 65.1 a FEUF uppställda undantaget begränsas nämligen i sin tur av artikel 65.3 FEUF, där det föreskrivs att de nationella åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel ”inte [får] utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital och betalningar enligt artikel 63 [FEUF]” (dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

45 Domstolen har även slagit fast att de skillnader i behandling som är tillåtna enligt artikel 65.1 a FEUF ska skiljas från sådan diskriminering som är förbjuden enligt artikel 65.3 FEUF. För att nationell skattelagstiftning ska anses vara förenlig med fördragets bestämmelser om fri rörlighet för kapital krävs således att den skillnad i behandling som följer därav avser situationer som inte är objektivt jämförbara eller att skillnaden kan motiveras av tvingande skäl av allmänintresse (dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

46 Följaktligen ska det först prövas huruvida det föreligger en skillnad i behandling och därefter huruvida situationerna är jämförbara samt, i förekommande fall, huruvida skillnaden i behandling kan rättfärdigas.

Huruvida det föreligger en restriktion av den fria rörligheten för kapital

47 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att enligt den tyska lagstiftning som är aktuell i det nationella målet är inhemska specialiserade fastighetsfonder undantagna från bolagsskatt, medan utländska specialiserade fastighetsfonder inte omfattas av detta undantag.

48 Utländska specialiserade fastighetsfonder och inhemska specialiserade fastighetsfonder behandlas således annorlunda i fråga om tillämpliga skatteregler, till nackdel för de förstnämnda fastighetsfonderna.

49 En sådan skillnad i skattemässig behandling kan avhålla både utländska specialiserade fastighetsfonder från att investera i fast egendom belägen i Tyskland, och tyska investerare från att göra sådana investeringar i utländska specialiserade fastighetsfonder (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 maj 2012, Santander Asset Management SGIIC m.fl., C-338/11-C-347/11, EU:C:2012:286, punkt 17, och dom av den 21 juni 2018, Fidelity Funds m.fl., C-480/16, EU:C:2018:480, punkt 44).

50 Denna slutsats gör sig gällande även om man beaktar beskattningen av utdelade vinster till investerare i inhemska specialiserade fastighetsfonder, eftersom den nationella lagstiftning som är aktuell i det nationella målet inte uppställer något krav på att samtliga intäkter av fast egendom ska beskattas på investerarnivå för att dessa fonder ska undantas från skatteplikt.

51 I fråga om utländska specialiserade fastighetsfonder med tyska investerare framgår det av beslutet om hänskjutande att i tillägg till dessa fonders begränsade skyldighet att betala bolagsskatt är deras investerare, som är obegränsat skattskyldiga för bolagsskatt, även skyldiga att betala kapitalinkomstskatt på utdelningen från dessa fonder.

52 Det avdrag som avses i 4 § andra stycket sjunde meningen InvStG 2004 syftar visserligen till att undanröja denna dubbelbeskattning. Det framgår emellertid av handlingarna i målet att det är osäkert om denna dubbelbeskattning undanröjs till fullo i praktiken, eftersom det beror på den särskilda skattemässiga situationen för varje andelsägare. Den tyska regeringen medgav för övrigt vid förhandlingen att inhemska investerare som investerar i utländska specialiserade fastighetsfonder, beroende på deras skattemässiga situation, kan missgynnas i förhållande till inhemska investerare som i stället väljer att investera i inhemska specialiserade fastighetsfonder.

53 Under dessa omständigheter ska den nationella lagstiftning som är aktuell i det nationella målet anses utgöra en restriktion för den fria rörligheten för kapital som i princip är förbjuden enligt artikel 63 FEUF.

Huruvida situationerna är jämförbara

54 Det framgår av domstolens praxis att frågan huruvida en gränsöverskridande situation är jämförbar med en inhemsk situation ska bedömas mot bakgrund av såväl det ändamål som eftersträvas med de nationella bestämmelserna i fråga som föremålet för och innehållet i dessa bestämmelser. Vidare ska endast de relevanta särskiljande faktorer som anges i den aktuella lagstiftningen beaktas vid bedömningen av huruvida den skillnad i behandling som följer av en sådan lagstiftning återspeglar en objektiv skillnad mellan situationerna (dom av den 29 april 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Vinster från fondföretag), C-480/19, EU:C:2021:334, punkt 49 och där angiven rättspraxis).

55 Vad gäller de mål som eftersträvas med den tyska lagstiftning som är aktuell i det nationella målet, framgår det av beslutet om hänskjutande att bolagsskatt på inkomster av fast egendom som uppbärs av inhemska specialiserade fastighetsfonder med utländska institutionella investerare inte beskattas hos fonden utan hos investerarna, för att genomföra öppenhetsprincipen, som innebär att inkomster ska beskattas endast en gång, och för att säkerställa att direkta investeringar och investeringar som görs via en investeringsfond behandlas lika. Genom att beskatta intäkter från fast egendom som uppbärs av inhemska fonder enbart på investerarnivå, syftar dessa bestämmelser till att undvika att skatt tas ut både på fondnivå och på investerarnivå.

56 Av handlingarna i målet framgår också att utländska specialiserade fastighetsfonder med utländska investerare beskattas på fondnivå, och inte hos investerarna, eftersom den tyska lagstiftaren, på grund av den territorialitetsprincip som gäller för den offentliga makten, inte genom källskatt kan säkerställa Förbundsrepubliken Tysklands rätt att – i egenskap av den medlemsstat i vilken den aktuella egendomen är belägen – beskatta dessa utländska investerare.

57 Det kan således konstateras att det framgår av handlingarna i målet att den enda särskiljande faktor som anges i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004 är fondernas hemvist, eftersom det endast är inhemska fonder som omfattas av det undantag från bolagsskatt som föreskrivs i denna bestämmelse, medan fonder som omfattas av ett annat lands lagstiftning inte kan komma i fråga för detta undantag. På samma sätt är 15 § andra stycket andra meningen InvStG 2004 endast tillämplig på inhemska specialiserade fastighetsfonder.

58 Härvidlag ska det för det första noteras att en utländsk specialiserad fastighetsfond också kan ha tyska investerare, vars inkomster Förbundsrepubliken Tyskland har rätt att beskatta. Ur detta perspektiv befinner sig en utländsk specialiserad fastighetsfond i en situation som är objektivt jämförbar med situationen för en inhemsk specialiserad fastighetsfond (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 69 och där angiven rättspraxis).

59 För det andra befinner sig inhemska respektive utländska fonder i jämförbara situationer vad gäller det mål som eftersträvas med öppenhetsprincipen, närmare bestämt att säkerställa att direktinvesteringar behandlas på samma sätt som investeringar som görs via en investeringsfond. De inhemska fondernas inkomster av fast egendom beskattas nämligen endast hos investerarna för att uppnå detta mål.

60 För det tredje ska det noteras att i fråga om utländska fonder kan målet bestående i att flytta nivån på beskattningen från fonderna till investerarna även uppnås genom att uppställa som villkor att investerarna i dessa fonder ska beskattas för att det undantag från bolagsskatt som föreskrivs i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004 ska vara tillämpligt. Förbundsrepubliken Tyskland kan visserligen inte beskatta investerare utan hemvist i landet, men att så är fallet är en logisk följd av att beskattningsnivån flyttas från fonden till investeraren.

61 Under dessa förhållanden kan det konstateras att den omständigheten att enbart inhemska specialiserade fastighetsfonder kan befrias från källskatt inte motiveras av en skillnad mellan de objektiva situationerna för sådana fonder och fonder med hemvist i en annan medlemsstat än Förbundsrepubliken Tyskland (se, analogt, dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 70 och där angiven rättspraxis).

62 Mot bakgrund av syftena med den tyska lagstiftning som är aktuell i det nationella målet och den särskiljande faktor som anges i denna lagstiftning befinner sig således inhemska och utländska fonder i jämförbara situationer.

63 I det mål som avgjordes genom domen av den 2 juni 2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek (C-252/14, EU:C:2016:402), som den tyska regeringen har åberopat, slog domstolen visserligen fast att skillnaden i skattemässig behandling av utdelning till pensionsfonder, beroende på om de var hemmahörande i landet eller inte, till följd av att två olika beskattningsmetoder tillämpades på dessa fonder, var motiverad med hänsyn till att dessa båda kategorier av skattskyldiga inte befann

sig i samma situation med avseende på det mål som eftersträvades med den nationella lagstiftningen, samt dennas syfte och innehåll (dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 51).

64 I det målet förhöll det sig emellertid så, att skatten togs ut direkt hos de inhemska respektive utländska pensionsfonderna men på olika sätt med hänsyn till syftet med den aktuella nationella lagstiftningen, vilket inom ramen för pensionssystemet var att införa en neutral och konjunkturoberoende beskattning av olika typer av tillgångar och samtliga berörda former av pensionssparande, eftersom den berörda staten inte kunde säkerställa detta mål genom att beskatta fonder med hemvist i landet och fonder utan hemvist i landet på samma sätt.

65 I förevarande fall är de inhemska fonderna undantagna från bolagsskatt och de är inte heller skyldiga att betala någon annan typ av skatt.

Huruvida det föreligger ett tvingande skäl av allmänintresse

66 Det ska erinras om att enligt domstolens fasta praxis kan en restriktion för den fria rörligheten för kapital vara tillåten, under förutsättning att den motiveras av tvingande skäl av allmänintresse, om den är ägnad att säkerställa förverkligandet av det mål som eftersträvas med den och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål (dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 75 och där angiven rättspraxis).

67 I förevarande fall har den tyska regeringen i sitt skriftliga yttrande gjort gällande att även om den tyska lagstiftning som är aktuell i det nationella målet anses utgöra en restriktion för den fria rörligheten för kapital, är den motiverad med hänsyn till två tvingande skäl av allmänintresse, dels behovet av att upprätthålla det nationella skattesystemets inre sammanhang, dels behovet av att upprätthålla en välavvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna.

Behovet av att upprätthålla det nationella skattesystemets inre sammanhang

68 I detta sammanhang ska det erinras om att även om domstolen har slagit fast att behovet av att upprätthålla det inre sammanhanget i ett nationellt skattesystem kan motivera nationell lagstiftning som kan inskränka de grundläggande friheterna, har den även preciserat att för att ett argument grundat på en sådan motivering ska kunna godtas, krävs det att det är styrkt att det finns ett direkt samband mellan den berörda skattefördelen och den kompensation i form av ett visst skatteuttag som svarar mot denna fördel, varvid frågan om detta samband är att anse som direkt ska bedömas med hänsyn till ändamålet med den aktuella lagstiftningen (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C-478/19 och C-479/19, EU:C:2021:1015, punkterna 65 och 66, och dom av den 7 april 2022, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Vinster från fondföretag), C-342/20, EU:C:2022:276, punkterna 91 och 92 och där angiven rättspraxis).

69 Den hänskjutande domstolen och den tyska regeringen anser att ett sådant samband är för handen i förevarande fall, eftersom den skattefördel som följer av det undantag från skatteplikt som inhemska fonder beviljas kompenseras av att utländska institutionella investerare i dylika fonder beskattas direkt, mot bakgrund av att det i 15 § andra stycket andra meningen InvStG 2004 föreskrivs att inkomster av fast egendom direkt tillskrivs utländska investerare. För att säkerställa beskattningen av sådana investerare är fonden skyldig att innehålla källskatt enligt 15 § andra stycket fjärde meningen InvStG 2004. Om hänsyn dessutom tas till det undantag från skatteplikt

som föreskrivs i 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004, kompenseras detta undantag också av den beskattning av investerarna som föreskrivs i 2 § första stycket InvStG 2004, då dessa är skyldiga att innehålla källskatt i den mening som avses i 7 § InvStG 2004.

70 I detta hänseende ska det noteras att även om det inte framgår uttryckligen av 11 § första stycket andra meningen InvStG 2004 att för att det undantag från skatteplikt som föreskrivs där ska vara tillämpligt måste beskattningen av fondens investerare göra det möjligt att kompensera för denna uteblivna beskattning, skulle ett sådant direkt samband ändå kunna följa av det aktuella skattesystemet.

71 Det ankommer på den hänskjutande domstolen, som ensam är behörig att tolka den nationella lagstiftningen, att avgöra huruvida den omständigheten att inkomster av fast egendom direkt tillskrivs utländska investerare, jämte beskattningen av inhemska investerare i inhemska fonder, kompenserar för det undantag från skatteplikt som dylika fonder beviljas. Det ankommer i synnerhet på den hänskjutande domstolen att kontrollera huruvida sådana investerare beskattas systematiskt och inte kan beviljas detta undantag.

72 Även om det antas att ett sådant direkt samband kan följa av den aktuella skattelagstiftningen, ska det prövas huruvida den omständigheten att det endast är inhemska specialiserade fastighetsfonder som kan undanta sina inkomster av fast egendom från bolagsskatt inte går utöver vad som är nödvändigt för att upprätthålla skattesystemets inre sammanhang (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 juni 2018, Fidelity Funds m.fl., C-480/16, EU:C:2018:480, punkt 83).

73 I detta hänseende ska det påpekas att när det gäller inhemska investerare som investerar i en utländsk specialiserad fastighetsfond, leder beskattningen av denna fond till att dylika inkomster dubbelbeskattas, eftersom dessa inkomster beskattas både hos fonden och hos den inhemske investeraren. Såsom det har erinrats om i punkterna 51 och 52 i ovan kan denna dubbelbeskattning inte alltid undanröjas, vilket strider mot de mål som eftersträvas med den nationella lagstiftning som är aktuell i det nationella målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 juni 2018, Fidelity Funds m.fl., C-480/16, EU:C:2018:480, punkt 85).

74 Det vore dessutom möjligt att upprätthålla det inre sammanhanget i det skattesystem är aktuellt i det nationella målet även om man lät utländska specialiserade fastighetsfonder omfattas av undantaget från bolagsskatt, förutsatt att de tyska skattemyndigheterna, med fondernas fulla medverkan, kan försäkra sig om att investerarna i dessa fonder betalar lika mycket i skatt som investerarna i en specialiserad fastighetsfond med hemvist i landet. Att låta sådana utländska specialiserade fastighetsfonder omfattas av detta undantag från skatteplikt skulle under dessa omständigheter utgöra en mindre ingripande åtgärd än det nuvarande regelverket (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 juni 2018, Fidelity Funds m.fl., C-480/16, EU:C:2018:480, punkt 84).

75 Behovet av att upprätthålla det nationella skattesystemets inre sammanhang kan således inte motivera den restriktion för den fria rörligheten för kapital som följer av den tyska lagstiftning som är i fråga i det nationella målet.

Behovet av att säkerställa en välavvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna

76 Det ska erinras om att enligt domstolens fasta praxis kan skäl avseende behovet av att säkerställa en välavvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna godtas, bland annat när syftet med det aktuella systemet är att förebygga beteenden som kan äventyra en medlemsstats rätt att beskatta verksamhet som bedrivs inom landet (dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 82 och där angiven rättspraxis).

77 Domstolen har emellertid även slagit fast att en medlemsstat som, såsom i det nationella målet, väljer att inte beskatta fonder med hemvist i landet för inkomster med inhemskt ursprung, inte kan åberopa att det är nödvändigt att säkerställa en väl avvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna för att motivera beskattningen av fonder utan hemvist i landet som uppbär sådana inkomster (se, analogt, dom av den 17 mars 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punkt 83 och där angiven rättspraxis).

78 Härav följer att det skäl som hänför sig till upprätthållandet av en välavvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna inte heller kan godtas.

79 Mot bakgrund av samtliga överväganden ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 63 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder mot lagstiftning i en medlemsstat som innebär att utländska specialiserade fastighetsfonder är begränsat skattskyldiga för bolagsskatt på inkomster av fast egendom som de uppbär i denna medlemsstat, medan inhemska specialiserade fastighetsfonder är undantagna från sådan skatt.

Rättegångskostnader

80 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 63 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder mot lagstiftning i en medlemsstat som innebär att utländska specialiserade fastighetsfonder är begränsat skattskyldiga för bolagsskatt på inkomster av fast egendom som de uppbär i denna medlemsstat, medan inhemska specialiserade fastighetsfonder är undantagna från sådan skatt.

Underskrifter